

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.1.1.2025

Pan
Józef Bryk
Wojewoda Świętokrzyski
Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 3 czerwca 2025 r.
(znak: KPK-KPO.441.98.2025)**

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/26 – województwo
świętokrzyskie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach (dalej: ŚUW lub Urząd), al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojewodą Świętokrzyskim jest Józef Bryk (dalej: Wojewoda).
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	Marcin Sudół, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/3/2025 z 3 stycznia 2025 r. Przemysław Pikula, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/4/2025 z 3 stycznia 2025 r. Magdalena Kaczmarczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/26/2025 z 21 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 1-7)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/26 – województwo świętokrzyskie (dalej: część 85/26) oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań;
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych² (dalej: ufp), w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/26.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2024 r. ŚUW (jako dysponenta trzeciego stopnia będącego urzędem obsługującym Wojewodę), pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. Obszar dotyczący dochodów budżetowych rozszerzono o zagadnienie związane z nieprzeprowadzeniem w ŚUW analizy spraw w celu stwierdzenia podstaw do wymierzenia Staroście Kieleckiemu kar z tytułu zwłoki w wydaniu decyzji o pozwoleniu na budowę.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza stanu należności pozostałych do zapłaty;
- analiza stanu zaległości;
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/26 w trakcie roku budżetowego;
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych;
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad;
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/26 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia;
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych;

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta trzeciego stopnia;
- szczegółowa analiza wydatków ponoszonych na działania promocyjne i reklamowe oraz usługi doradcze i eksperckie;
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- analiza stanu zobowiązań;
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań;
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań;
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/26.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/26.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że zrealizowane dochody w części 85/26 wyniosły 83 046,6 tys. zł i były wyższe o 42,1% od kwoty planowanej (58 430 tys. zł). Nadwyżka dotyczyła dochodów, których wysokość była trudna do dokładnego oszacowania na etapie planowania budżetu. W porównaniu do 2023 r. wykonanie dochodów (73 564,8 tys. zł) było wyższe o 9481,8 tys. zł (o 12,9%). W ramach kontroli dochodów budżetu państwa nie dokonano pełnego ich badania, w tym należności pozostałych do zapłaty i zaległości, a jedynie rozszerzono o zagadnienie związane z nieprzeprowadzeniem w ŚUW analizy 662 spraw w celu stwierdzenia podstaw do wymierzenia Staroście Kieleckiemu kar z tytułu zwłoki w wydaniu decyzji o pozwoleniu na budowę, na podstawie art. 35 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴. Nie dokonano analizy tych spraw, co spowodowało, że wystąpiło ryzyko nieustalenia należności budżetu państwa.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację w 2024 r. wydatków budżetu państwa i wydatków ze środków z budżetu Unii Europejskiej w części 85/26 oraz wykonanie planu finansowego przez kontrolowaną jednostkę. Wydatki w części 85/26 zrealizowane zostały w kwocie 2 123 129,2 tys. zł co stanowiło 97,1% planu po zmianach (2 185 824,4 tys. zł). W porównaniu do roku 2023 r. nastąpiło zwiększenie wydatków o 392 678 tys. zł, tj. 22,7%.

W wyniku kontroli 19,8% wydatków zrealizowanych przez ŚUW po wyeliminowaniu wydatków płacowych stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem reguł gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Badane wydatki zostały zrealizowane legalnie, celowo, gospodarnie i rzetelnie.

Wojewoda prawidłowo rozdysponował i przekazał dotacje, a także wyegzekwował informacje i sprawozdania z ich wykonania. Po otrzymaniu środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa i rezerw celowych dokonywał odpowiednich zmian w planie finansowym.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 418, dalej: Prawo budowlane.

Wojewoda bez zbędnej zwłoki podejmował decyzje o blokadach niewykorzystanych środków. Zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, Wojewoda prawidłowo, za wyjątkiem wskazanego wyżej nieustalenia należności budżetu państwa, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/26.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie łączne sprawozdania za 2024 r. sporządzone przez dysponenta części 85/26 oraz sprawozdania jednostkowe ŚUW (dysponenta trzeciego stopnia). Sprawozdania łączne dysponenta części 85/26 zostały sporządzone terminowo i prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów oraz sprawozdań własnych, a sprawozdania jednostkowe ŚUW na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

Ustalona przez Wojewodę polityka rachunkowości nie spełniała wymogów art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵, ponieważ nie zawierała części wymaganej dokumentacji rachunkowości oraz nie była aktualizowana. Ponadto nie usystematyzowano obowiązującej w Urzędzie polityki rachunkowości, co było działaniem nierzetelnym.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Dochody budżetowe
Opis stanu faktycznego	W ustawie budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.⁷ dochody budżetu państwa w części 85/26 zostały zaplanowane w kwocie 58 430 tys. zł. Dochody zrealizowano w wysokości 83 046,6 tys. zł, co stanowiło 142,1% kwoty zaplanowanej i 112,9% dochodów osiągniętych w 2023 r. (73 564,8 tys. zł). Głównymi źródłami dochodów budżetowych (stanowiącymi 94% wartości ogółem) były: – dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego (dalej: jst) (§ 2350) w kwocie 53 905,6 tys. zł (64,9%). Wpływ na wyższą od planowanej o 15 961,6 tys. zł realizację dochodów w tym paragrafie klasyfikacji budżetowej miały przede wszystkim: większa skuteczność działań komorniczych w egzekucji świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych oraz wpływy z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste, wpływy za przekształcenie prawa użytkownika wieczystego w prawo własności oraz wpływy ze sprzedaży nieruchomości użytkownikom wieczystym; – wpływy z różnych opłat (§ 0690) w kwocie 11 097,5 tys. zł (13,4%). Niższa od planowanej o 350,5 tys. zł realizacja tych dochodów wynikała m.in. ze spadku pogłowia trzody chlewnej, a w konsekwencji mniejszej liczby przeprowadzonych przez powiatowe inspektoraty weterynarii kontroli zwierząt w miejscu ich pochodzenia wraz z wystawieniem wymaganych świadectw zdrowia, mniejszej liczby kontroli płatnych podmiotów

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: UoR.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz. U. poz. 122, ze zm.

nadzorowanych przez powiatowe inspektoraty weterynarii, mniejszej liczby kontroli wykonywanych przez wojewódzki i powiatowe inspektoraty weterynarii oraz mniejszej liczby oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi;

- wpływy z tytułu usług (§ 0830) w kwocie 4926 tys. zł (5,9%). Wyższa od planowanej o 938 tys. zł realizacja dochodów wynikała głównie z większej liczby przeprowadzonych badań laboratoryjnych w związku z większą liczbą złożonych zleceń⁸, wpłat z tytułu obsługi finansowo-księgowej pożyczek na cele mieszkaniowe, organizacji kolonii i obozów, wczasów profilaktyczno-leczniczych i wypoczynkowych dla pracowników oświaty;
- wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930) w kwocie 4651,9 tys. zł (5,6%);
- wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940) w kwocie 3447,4 tys. zł (4,2%). O wyższej od planowanej o 3308,4 tys. zł realizacji dochodów w tym paragrafie klasyfikacji budżetowej zdecydowały przede wszystkim zwroty nienależnie pobranych świadczeń oraz rozliczeń z roku poprzedniego.

(akta kontroli str. 608-625, 929, 931-946, 1024, 1304-1315, 1316-1326)

Dochody dysponenta trzeciego stopnia w 2024 r. wyniosły 7432 tys. zł i były wyższe o 2162,3 tys. zł (tj. o 41%) od osiągniętych w 2023 r., a także wyższe o 2718 tys. zł (57,7%) od zaplanowanych na 2024 r. Dochody wyższe od planowanych uzyskano między innymi z tytułu:

- opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930) w kwocie 4651,9 tys. zł. Wyższa od planowanej o 1151,9 tys. zł realizacja tych dochodów wynikała z większej liczby osób ubiegających się o wydanie zezwoleń na pracę, paszportów i kart pobytu;
- wpływów z różnych opłat (§ 0690) w kwocie 2050,5 tys. zł. Wzrost dochodów o 1452,5 tys. zł związany był z wpływami z tytułu opłat legalizacyjnych ustalanych przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanych (o 426,2 tys. zł); opłat za wpis do rejestru podmiotów leczniczych, opłat wynikających z orzeczeń komisji o zasądzonych kosztach postępowania i opłat za wpis do rejestru osób uprawnionych do wykonywania zawodu medycznego (o 626,5 tys. zł).

Wyższy poziom dochodów w porównaniu z rokiem 2023 spowodowany był m.in. wyższymi wpływami z tytułu: różnych opłat (§ 0690) – o 335,9%, opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930) – o 8,3%.

(akta kontroli str. 392-393, 396-397, 411-415)

Na koniec 2024 r. w części 85/26 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 552 499,4 tys. zł, w tym zaległości netto w kwocie 542 628 tys. zł. Należności pozostałe do zapłaty dotyczyły przede wszystkim rozdziału 85502 (531 614,4 tys. zł) i wynikały głównie z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej. W porównaniu do 2023 r. należności ogółem i zaległości były wyższe o 5,5%, tj. odpowiednio o 28 639,2 tys. zł i 28 115,7 tys. zł. Wzrost należności i zaległości wynikał ze wzrostu liczby dłużników zalegających ze spłatami alimentacyjnymi.

(akta kontroli str. 608-618, 639-640, 929, 946-952, 1193, 1304-1326, 1328-1329)

Na koniec 2024 r. w ŚUW (dysponent trzeciego stopnia) wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1464,2 tys. zł, w tym zaległości netto 312,8 tys. zł. Należności pozostałe do zapłaty dotyczyły głównie: opłat legalizacyjnych ustalanych przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego (1 146 tys. zł),

⁸ Badania wody, epidemiologiczne, poziomu hałasu oraz żywności i żywienia.

nakładanych przez nich kar (135 tys. zł) oraz naliczonych odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat (91,3 tys. zł).

W porównaniu do 2023 r. należności były niższe o 657,5 tys. zł (o 31%), co było spowodowane przede wszystkim wydaniem przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego mniejszej liczby postanowień ustalających opłaty legalizacyjne i spadkiem wysokości części z tych opłat. Stan zaległości netto związany był w szczególności z egzekucją komorniczą z tytułu kary wymierzonej za nielegalne przystąpienie do użytkowania stacji paliw LPG (19,3 tys. zł), wyksiegowania zaległości z ksiąg rachunkowych Urzędu w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego (13,5 tys. zł) oraz karą wraz z odsetkami nałożoną na lekarza za zaprzestanie realizacji programu specjalizacji (25,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 394-397, 416-421, 1330-1331)

Stan zaległości w jednostkach podległych na koniec 2024 r. wyniósł w: Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach (dalej: WSSE) – 2097,9 tys. zł, Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Kielcach (dalej: WIW) – 193,3 tys. zł, Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Kielcach – 35,9 tys. zł, Wojewódzkim Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Kielcach – 34,3 tys. zł, Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Kielcach (dalej: WIOŚ) – 29,2 tys. zł, Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej w Kielcach – 6,1 tys. zł, Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Kielcach – 5,2 tys. zł oraz Wojewódzkim Inspektoracie Transportu Drogowego w Kielcach (dalej: WITD) – 4,8 tys. zł. W Kuratorium Oświaty w Kielcach (dalej: KO), Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach (dalej: KWSP), Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Kielcach oraz Wojewódzkim Inspektoracie Farmaceutycznym (dalej: WIF) zaległości nie wystąpiły.

W porównaniu do roku ubiegłego znaczny spadek zaległości odnotowano w:

- WSSE o 738 tys. zł w związku z wyksiegowaniem oraz umorzeniem należności dotyczących środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. dopalaczy), stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, bezskuteczną egzekucją wobec dłużników oraz umorzeniem decyzji nakładających opłatę za badania laboratoryjne środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych;
- WIW⁹ o 468,3 tys. zł w związku z uregulowaniem zaległości przez kontrahentów, wyegzekwowaniem zaległości przez urząd skarbowy oraz umorzeniem zaległości w związku przedawnieniem należności i brakiem możliwości prowadzenia egzekucji spowodowanymi upadłością dłużników.

W porównaniu do 2023 r., wzrost zaległości o 5,1 tys. zł (21,2%) odnotowano w WIOŚ. Zwiększenie zaległości spowodowało naliczenie odsetek od należności głównej (grzywna w celu przymuszenia), na którą został wystawiony tytuł wykonawczy.

(akta kontroli str. 638, 929, 946-952, 1327)

U dysponenta części 85/26 wystąpiły na koniec 2024 r. ujemne dochody w rozdziale 01023 *Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych*. W związku z wyrokami Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, Wojewódzki Inspektorat Jakości

⁹ Wraz z powiatowymi inspektoratami weterynarii.

Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Kielcach w 2024 r. zobowiązany był do zwrotu nadpłat dochodów w kwocie 311,7 tys. zł¹⁰ dla przedsiębiorców¹¹.

Ujemne dochody na poziomie działów i rozdziałów na koniec 2024 r. nie wystąpiły u dysponenta trzeciego stopnia.

(akta kontroli str. 392-393, 396-397, 608-625, 929, 952-953, 1316-1326)

Na podstawie Rejestru Wniosków, Decyzji i Zgłoszeń (RWDZ) ustalono, że w Wydziale Infrastruktury i Rozwoju ŚUW (dalej: WliR), wg stanu na 1 stycznia 2024 r., były 763 sprawy z wydanymi przez Starostę Kieleckiego decyzjami w sprawie pozwolenia na budowę z przekroczonym terminem 65 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie takiej decyzji (sześć wniosków z 2020 r. i 757 z 2021 r.), o których mowa w art. 35 ust. 6 pkt 1 Prawo budowlane. W trakcie 2024 r. w WliR dokonano analizy 101 spraw, w tym w 68 nałożono kary w wysokości 2192,5 tys. zł (z tego Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego uchylił dziewięć postanowień i umorzył postępowania na łączną kwotę 269,5 tys. zł). W pozostałych sprawach nie wszczynano postępowań w celu nałożenia kar, gdyż szczegółowa ich analiza nie dawała takich podstaw. Wg stanu na 31 grudnia 2024 r., do weryfikacji pozostały 662 sprawy dotyczące wniosków o wydanie pozwolenia na budowę z lat 2020-2021, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1968-1971, 1973-1974, 2210-2212)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że na 31 grudnia 2024 r. w WliR do analizy pozostały 662 sprawy, dotyczące ustalenia podstaw do wymierzenia Staroście Kieleckiemu kar z tytułu niewydania decyzji w sprawie pozwolenia na budowę w terminie 65 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie takiej decyzji, o których mowa w art. 35 ust. 6 pkt 1 Prawo budowlane. W tych 662 sprawach przedmiotowe wnioski złożone zostały w latach 2020-2021. W oparciu o RWDZ ustalono, że w powyższych sprawach, na dzień 31 grudnia 2024 r., przekroczono 65-dniowy termin na wydanie decyzji – łącznie o 37 995 dni. Zaniechanie to może prowadzić do nieustalenia należności budżetu państwa.

(akta kontroli str. 1968-1971, 1973-1974, 2219-2231, 2233)

Zgodnie z art. 42 ust. 5 ufp, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych.

Wskazane wyżej kary, zgodnie z art. 60 pkt 7 ufp, są dochodami pobieranymi przez państwowe i samorządowe jednostki budżetowe na podstawie odrębnych ustaw i są środkami publicznymi stanowiącymi niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym.

Osobą odpowiedzialną za powyższą nieprawidłowość jest Kierownik Oddziału Orzecnictwa Administracji Architektoniczno-Budowlanej w WliR, który w zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności ujętą miał analizę prowadzonych przez organy administracji architektoniczno-budowlanej rejestrów zgłoszeń, wniosków i decyzji o pozwoleniu na budowę oraz prowadzenie postępowań w sprawach wymierzania kar organom I instancji z tytułu zwłoki w wydaniu decyzji o pozwoleniu na budowę.

Kierownikiem ww. Oddziału, w okresie do 1 kwietnia 2024 r., był Robert Wieczorek, który wyjaśnił, że: (...) *do 1 kwietnia 2024 r. takie postępowania były*

¹⁰ W tym z wykonanych dochodów inspekcji zwrócono 861 zł.

¹¹ Wyroki sądów dotyczą nadpłat kar z lat 2015-2023.

prowadzone, jednakże z uwagi na brak dostępu do systemu EZD nie jestem w stanie podać konkretnej ilości tych spraw. (...) w związku w jaki sposób funkcjonuje system RWDZ nie można było stwierdzić w sposób jednoznaczny czy faktycznie doszło do opóźnienia w procedowaniu wydawanej decyzji o pozwoleniu na budowę. Dopiero z chwilą pozyskania pełnej dokumentacji sprawy możliwym staje się ocena i weryfikacja prawidłowości dokonanych wpisów do systemu RWDZ. Ponadto częstym przypadkiem było zamieszczanie przez starostów w RWDZ danych po czasie i z tego też względu Wojewoda Świętokrzyski pismami monitował o niezwłoczne zamieszczanie wpisów w celu prawidłowego monitorowania załatwianych spraw (nie posiadając narzędzi do egzekwowania tego obowiązku). Niejednokrotnie „wadliwość” RWDZ doprowadzała do pojawienia się sprawy w systemie po długim okresie czasu (zależne to było od wprowadzenia danych do systemu przez pracownika starostwa). Częstym przypadkiem była sytuacja, że w systemie RWDZ wykazywano wydanie decyzji po terminie 65 dni od złożenia wniosku o pozwolenie na budowę, a po przeglądzie dokumentacji źródłowej stwierdzano, że należy doliczyć terminy na usunięcie braków dokumentacji, zawieszenia postępowania czy uwzględnienia konieczności uzgodnienia dokumentacji z konserwatorem zabytków lub RDOŚ [Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – przypis NIK] i sprawa taka w konsekwencji nie była podstawą nałożenia kary na Starostę Kieleckiego. Na podstawie powyższych wywodów (do czasu przeglądu wszystkich akt spraw) nie można jednoznacznie stwierdzić, ile tak naprawdę było spraw, w których należy wymierzyć Staroście Kieleckiemu kary. Kolejnym ważnym elementem było techniczne i organizacyjne ograniczenie możliwości przeglądu dokumentów źródłowych przez pracowników (...) prowadzących w tym samym czasie wiele innych skomplikowanych i terminowych spraw, na które w każdej chwili niezadowolona strona postępowania mogła złożyć skargę na przewlekłość oraz brak bezpiecznego fizycznego miejsca składowania dokumentacji. Sukcesywne wezwania Starosty o dosyłanie spraw w celu ich źródłowej weryfikacji także powodowały zakłócenie pracy Starostwa. Z powyższych względów nie było możliwe pozyskanie wszystkich spraw, które były potencjalnie wskazywane przez RWDZ jako przeterminowane.

(akta kontroli str. 2140-2146, 2151-2152)

W okresie od 1 maja 2024 r. Kierownikiem Oddziału była Małgorzata Obarska, która wyjaśniła (...) Po wytypowaniu spraw wykazanych w RWDZ jako decyzje „przeterminowane”, tj. w których mogły nastąpić przekroczenia ustawowego terminu do wydania decyzji w następnym etapie акта te (od kilkunastu do kilkudziesięciu) wzywane są od Starosty Kieleckiego i poddawane szczegółowej analizie. (...) W trakcie takiej analizy, indywidualnie w każdej sprawie, weryfikowane są daty i rodzaje czynności podejmowanych przez organ I instancji, co pozwala na jednoznaczne i precyzyjne stwierdzenie, czy nastąpiło przekroczenie 65-dniowego terminu, a jeśli tak, to o ile dni. (...) RWDZ jest jedynie systemem wspomagającym i sygnalizującym, że mogło dojść do przekroczenia 65 dniowego terminu. Wspomnieć należy, że organ wprowadzający dane do systemu RWDZ winien to czynić prawidłowo i zgodnie ze stanem faktycznym, niemniej jednak w wielu przypadkach ilość przekroczonych dni (wykazywana w RWDZ) ponad ustawowy obowiązek 65 dni, nie ma odzwierciedlenia w aktach sprawy. W prowadzonych postępowaniach, oprócz ustawowych 65 dni, od terminu odlicza się okresy zawieszenia postępowania, uzgodnień z konserwatorem zabytków czy oczekiwania na uzupełnienia braków. Z powyższego wynika, że przekroczenia, które wskazywane są w systemie RWDZ nie zawsze mają odzwierciedlenie w rzeczywistej ostatecznej wysokości kary, a co więcej niejednokrotnie szczegółowa analiza akt sprawy pozwala na korektę przekroczenia terminu, a w konsekwencji może doprowadzić do sytuacji, w której brak jest podstaw do nałożenia kary (termin nie został przekroczony).

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość, z tytułu sprawowanego nadzoru, ponosi również Wojewoda, który wyjaśnił, że: (...) realizuje obowiązek wynikający z przepisu art. 35 ust. 6 pkt 1 ustawy Prawo budowlane polegający na wymierzaniu kar (...) (na podstawie wniosków złożonych w latach 2020 - 2021). W realizacji tego zadania (...) posługuje się tzw. systemem RWDZ (...). Po wytypowaniu spraw (...) jako decyzje „przeteterminowane”, tj., w których mogły nastąpić przekroczenia ustawowego terminu do wydania decyzji, tut. organ wzywa Starostę Kieleckiego do przekazania tych spraw, celem dalszej ich analizy. Każdorazowo Wojewoda Świętokrzyski wzywa organ I instancji do przekazania od kilkunastu do kilkudziesięciu spraw tego rodzaju. (...) W trakcie takiej analizy, indywidualnie w każdej sprawie, weryfikowane są daty i rodzaje czynności podejmowanych przez organ I instancji, co pozwala na jednoznaczne i precyzyjne stwierdzenie, czy nastąpiło naruszenie 65-dniowego terminu, a jeśli tak, to o ile dni. (...). Nałożenie kary na organ I instancji z powodów wskazanych powyżej jest postępowaniem złożonym, wieloetapowym. (...) Jego zadaniem [systemu RWDZ – dop. NIK] jest usprawnienie pracy organów i ułatwienie nadzorowania przez organ wyższego stopnia przebiegu postępowań w sprawie uzyskania pozwolenia na budowę, m.in. w celu eliminowania nieprawidłowych zjawisk, takich jak bezpodstawne przedłużanie postępowań. (...)

RWDZ jest jedynie systemem wspomagającym i sygnalizującym, że mogło dojść do przekroczenia 65 dniowego terminu. Mimo że organ wprowadzający dane do systemu RWDZ winien to czynić prawidłowo i zgodnie ze stanem faktycznym, to wspomnieć należy, że w wielu przypadkach ilość przekroczonych dni (wykazywana w RWDZ) ponad ustawowy obowiązek 65 dni nie ma odzwierciedlenia w aktach sprawy. W prowadzonych postępowaniach oprócz ustawowych 65 dni odlicza się od terminu okresy zawieszenia postępowania czy oczekiwania na uzupełnienia braków formalnych. Z powyższego wynika, że przekroczenia, które wskazywane są w systemie RWDZ nie zawsze mają odzwierciedlenie w rzeczywistej ostatecznej wysokości kary, a co więcej niejednokrotnie szczegółowa analiza akt sprawy pozwala na korektę przekroczenia terminu, a w konsekwencji może doprowadzić do sytuacji, w której brak jest podstaw do nałożenia kary (termin nie został przekroczony). Nie jest zatem możliwe stwierdzenie lub nawet przypuszczenie tylko i wyłącznie w oparciu o system RWDZ w ilu z pozostałych ponad 600 spraw zaistnieją podstawy do nałożenia kary i w jakiej wysokości. Tego rodzaju ustalenia możliwe są jedynie po indywidualnej ocenie akt każdej ze spraw sygnalizowanej w RWDZ.

Wojewoda wskazał, że (...) w komórce organizacyjnej ŚUW w Kielcach realizowane są równolegle inne zadania, niemniej ważne i również wymagające odpowiedniego zaangażowania, w tym czasowego, zatrudnionych w niej pracowników. Co więcej, znaczna część z tych zadań jest również zadaniami terminowym, w związku z tym organ wojewódzki zobowiązany jest do dochowania terminów, tak aby nie narazić się na ewentualne obciążenia finansowe, wywołane przez inwestorów realizujących inwestycje budowlane. (...).

Ponadto Kierownik Małgorzata Obarska i Wojewoda dodali: Otóż zaznaczyć należy, iż każde z postanowień tut. organu podlega zażaleniu do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, a następnie skardze do sądu administracyjnego. Żaden z tych organów nie zakwestionował nigdy zasadności nakładania kar na starostę w sytuacji upływu terminu, o którym mowa w art. 68 § 1 ustawy ordynacja podatkowa, co również potwierdza prawidłowość działań prowadzonych przez Wojewodę Świętokrzyskiego. (...) działanie polegające na nakładaniu kar na starostę było realizowane w 2024 r. sukcesywnie i nieprzerwanie, a ponadto realizowane jest także w 2025 r. i zakończone zostanie dopiero po analizie wszystkich spraw,

w których przekroczenie terminu mogło nastąpić. Nie występowało w 2024 r. do Starosty Kieleckiego o przekazanie wszystkich akt spraw, w których przekroczenia mogły nastąpić, gdyż nie było możliwym dokonanie ich analizy przez organ wojewódzki. Akta są zapotrzebowywane w miarę możliwości ich analizy (...), a ich przekazanie do Wojewody Świętokrzyskiego w całości nie przyspieszyłoby realizacji działania, a wręcz wpłynęłoby negatywnie na funkcjonowanie zarówno Oddziału jak i starosty (...).

(akta kontroli str. 2002-2004, 2153-2155)

Powyższe wyjaśnienia osób odpowiedzialnych nie zasługują na uwzględnienie. Należy zwrócić uwagę, że w 2024 r. w WliR przeanalizowano 101 z 763 (13%) spraw w przedmiotowym zakresie, a zakładając taką liczbę rocznie załatwianych spraw, rozpatrywanie ich może jeszcze potrwać ponad sześć lat. NIK zauważa również, że zadaniem kierownika jednostki jest zapewnienie takiej obsady kadrowej, by było możliwe wypełnienie obowiązków nałożonych przepisami prawa.

(akta kontroli str. 2042-2051)

OCENA CZĄSTKOWA

Wykonanie w 2024 r. wyższych od zaplanowanych dochodów budżetowych w części 85/26 spowodowane było okolicznościami, których nie można było przewidzieć na etapie planowania. Na koniec 2024 r. w części 85/26 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty, w tym zaległości netto wyższe o 5,5% w porównaniu do 2023 r., co spowodowane było wzrostem liczby dłużników zalegających ze spłatami alimentacyjnymi.

W ramach kontroli dochodów budżetu państwa nie dokonano pełnego ich badania, w tym należności pozostałych do zapłaty i zaległości, a jedynie rozszerzono o zagadnienie dotyczące nieprzeprowadzenia w ŚUW analizy 662 spraw w celu stwierdzenia podstaw do wymierzenia Staroście Kieleckiemu kar za zwłokę w wydaniu decyzji o pozwoleniu na budowę, na podstawie złożonych w tych sprawach wniosków w latach 2020-2021. W wyniku zaniechania analizy ww. spraw wystąpiło ryzyko nieustalenia należności budżetu państwa.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na 2024 r. wydatki budżetu państwa w części 85/26 zostały zaplanowane w wysokości 1 569 246 tys. zł. Plan wydatków w trakcie roku został zwiększony o 616 748,6 tys. zł, w tym:

- a) o środki pochodzące z rezerw celowych budżetu państwa w wysokości 616 295 tys. zł, z przeznaczeniem m.in. na:
 - realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego – 112 638,8 tys. zł;
 - realizację świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, na realizację świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹², na realizację zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów – 87 024,4 tys. zł;
 - zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz

¹² Dz. U. z 2025 r. poz. 438.

- na pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu, poniesionych przez gminy województwa świętokrzyskiego¹³ – 65 965,2 tys. zł;
 - realizację świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹⁴ – 55 108,2 tys. zł;
 - sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie – 45 443,9 tys. zł;
 - sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych gminie, zgodnie z przepisami ustawy o dodatku osłonowym – 33 069,2 tys. zł.
- b) o kwotę 444,6 tys. zł pochodzącą z rezerwy ogólnej budżetu państwa z przeznaczeniem na uzupełnienie sprzętu ratowniczo-gaśniczego komend powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej, który uległ zniszczeniu podczas akcji prowadzonych na terenach objętych powodzią oraz zakup osuszaczy powietrza oraz worków przeciwpowodziowych w celu odtworzenia zasobów magazynów Wojewody Świętokrzyskiego (z przeznaczeniem dla Urzędu),
- c) o kwotę 9 tys. zł pochodzącą z części 42 *Sprawy wewnętrzne* na dostosowanie planu wydatków Państwowej Straży Pożarnej do aktualnych potrzeb.

W trakcie roku, na podstawie decyzji Ministra Finansów, zmniejszono plan wydatków o 170,2 tys. zł. W wyniku dokonanych w trakcie roku zmian plan wydatków zwiększono per saldo o 616 739,6 tys. zł do kwoty 2 185 824,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 574-607, 631-637, 645-664, 689-698, 868-882, 915-927)

Wydatki Urzędu na 2024 r. zostały zaplanowane w wysokości 104 389 tys. zł. Plan wydatków w trakcie roku został zwiększony o środki z rezerw w wysokości 1214,8 tys. zł¹⁵ i rezerwy Wojewody w kwocie 4045,8 tys. zł oraz zmniejszony o 766,5 tys. zł. W wyniku dokonanych w trakcie roku zmian plan wydatków dysponenta trzeciego stopnia wyniósł 108 883,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 156-169, 262)

Wydatki w części 85/26 zrealizowane zostały w kwocie 2 123 129,2 tys. zł co stanowiło 97,1% planu po zmianach (2 185 824,4 tys. zł). W porównaniu do roku 2023 r. nastąpiło zwiększenie wydatków o 392 678 tys. zł, tj. 22,7%. Główną przyczyną zwiększenia wydatków w części 85/26 były wyższe wydatki w rozdziale m.in. 85502 *Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego* (o 133 691,3 tys. zł) w związku z coroczną waloryzacją kwoty świadczenia pielęgnacyjnego; 80103 *Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych* i 80104 *Przedszkola* (łącznie o 59 503,8 tys. zł) w związku z wyższym dofinansowaniem zadań w zakresie wychowania przedszkolnego udzielonego jst; 85215 *Dodatki mieszkaniowe* (o 37 264,7 tys. zł), wynikające z wypłaty gminom świadczenia w postaci bonu energetycznego; 85295 *Pozostała działalność* (o 33 815,6 tys. zł) z powodu wypłaty dodatków osłonowych oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy; 85132 *Inspekcja Sanitarna* (o 25 921,7 tys. zł) i 75411 *Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej* (o 24 618,6 tys. zł), głównie w związku ze wzrostem wynagrodzeń; 85216 *Zasiłki stałe* (o 18 038,5 tys. zł) z powodu wzrostu kwoty zasiłku stałego; 85219 *Ośrodki pomocy społecznej*

¹³ W I i II terminie płatniczym 2024 r.

¹⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 323, ze zm.

¹⁵ O 240 tys. zł – z rezerwy ogólnej i o 974,8 tys. zł – z rezerw celowych.

(o 10 212,6 tys. zł) w związku z wypłatą dodatku motywacyjnego dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

Największe zmniejszenie wydatków w 2024 r. w stosunku do wykonania w 2023 r. nastąpiło w rozdziale 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* (o 17 019,7 tys. zł) z powodu mniejszej liczby postępowań administracyjnych oraz mniejszej liczby nieruchomości, dla których konieczne było wykonanie operatów szacunkowych. Znaczny spadek wydatków nastąpił również w rozdziale 60078 *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych* (o 11 165,5 tys. zł), w związku z mniejszą liczbą jst dotkniętych klęską żywiołową, a w konsekwencji mniejszą liczbą zadań zgłoszonych przez te jednostki do dofinansowania.

(akta kontroli str. 574-607, 631-637, 915, 929-930, 1194, 1332-1365)

Szczegółowej analizie poddano wydatki w ośmiu działach klasyfikacji budżetowej, tj. 010 *Rolnictwo i łowiectwo*, 600 *Transport i łączność*, 750 *Administracja publiczna*, 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, 801 *Oświata i wychowanie*, 851 *Ochrona zdrowia*, 852 *Pomoc społeczna* oraz 855 *Rodzina*, stanowiące 94,9% wszystkich wydatków w części 85/26. W 2024 r. wykonanie wydatków w tych działach wynosiło od 94,9% do 99,9% planu po zmianach.

(akta kontroli str. 574-607, 631-637, 1332-1365)

Różnice na poziomie minimum 20% pomiędzy wykonaniem wydatków w 2023 r. a wykonaniem w 2024 r. wystąpiły w trzech działach. Wyższe wykonanie dotyczyło trzech działów, tj.:

- 801 – zwiększenie o 67 137,8 tys. zł (91%), głównie z powodu większego dofinansowania zadań w zakresie wychowania przedszkolnego udzielonego jst (rozdziały 80103, 80104, 80105, 80106 § 2030);
- 852 – wzrost o 114 481,2 tys. zł (50%), spowodowany m.in. wypłatą jst świadczenia w postaci bonu energetycznego (rozdział 85215 § 2010), wzrostem wydatków na sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych (rozdział 85295 § 2010), zasiłków celowych dla rodzin/osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej (rozdział 85278 § 2010), wzrostem kwoty zasiłku stałego (rozdział 85213 i 85216 § 2030); wypłatą dodatku motywacyjnego dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. (rozdziały 85202, 85203, 85220 § 2030; rozdział 85203 § 2010; rozdział 85203 § 2110; rozdziały 85202, 85203, 85218, 85220 § 2130);
- 855 – zwiększenie o 150 861,7 tys. zł (22,1%) przede wszystkim z powodu corocznej waloryzacji kwoty świadczenia pielęgnacyjnego (rozdział 85502 § 2010) oraz opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne (rozdział 85513 § 2010).

(akta kontroli str. 574-607, 929-985, 1008, 1332-1365)

Wydatki poniesione w 2024 r. przez ŚUW (dysponent trzeciego stopnia) w kwocie 101 700,2 tys. zł stanowiły 4,3% wydatków części 85/26. Zrealizowano je na poziomie 93,4% planu po zmianach wynoszącego 108 883,1 tys. zł. W porównaniu do 2023 r. wydatki te były wyższe o 21 023,2 tys. zł (26,1%), co wynikało głównie ze wzrostu wynagrodzenia osobowego członków korpusu służby cywilnej oraz poza korpusem wraz z pochodnymi, w tym wynagrodzeń związanych z wyodrębnieniem Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia w związku

z przejęciem przez Wojewodę nowego zadania ustalającego poziom potrzeby wsparcia. Na utrzymanie ŚUW (w rozdziale 75011 *Urzędy Wojewódzkie*) wydatkowano 66 697,4 tys. zł, w tym 34 746 tys. zł na wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej. Istotną pozycją wydatków była *Działalność dyspozytorni medycznych* (rozdział 85146) – 9608,4 tys. zł. Na działalność *Zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności* (rozdział 85321) wydatkowano 8489,1 tys. zł.

W rozdziale 70005 § 4000 wykonanie wydatków w kwocie 1253,9 tys. zł stanowiło 55% planu początkowego (2279 tys. zł) i 66,9% planu po zmianach (1873,4 tys. zł), co wynikało z mniejszej liczby postępowań administracyjnych i liczby nieruchomości, dla których konieczne było wykonanie operatów szacunkowych.

W rozdziale 85321 § 4000 wykonanie wydatków w kwocie 2459,2 tys. zł stanowiło 24,6% planu początkowego (9982 tys. zł) i 39,1% planu po zmianach (6290,8 tys. zł) związane było ze zmniejszoną liczbą wydawanych decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia.

(akta kontroli str. 156-169, 262, 400-409, 574-607, 631-637, 699-707)

2.1.1. Środki z rezerw budżetowych

U dysponenta części 85/26 w 2024 r. plan wydatków z rezerwy ogólnej zwiększono o kwotę 444,6 tys. zł, z czego wykorzystano 438,6 tys. zł (98,7%). Przyczyną niewykorzystania części środków były oszczędności powstałe po przeprowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych.

Plan wydatków z rezerw celowych zwiększono o kwotę 636 545,9 tys. zł, a plan po zmianach o 616 295 tys. zł. Wykorzystano 573 129 tys. zł (93%). Niewykorzystanie środków w całości wynikało m.in. z przeszacowania potrzeb przez jst oraz wydatkowania na poziomie niższym od zakładanego.

(akta kontroli str. 642, 644-664, 868-882, 1027)

W 2024 r. Prezes Rady Ministrów nie występował do Wojewody z sugestią złożenia wniosku o środki z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli str. 708)

U dysponenta trzeciego stopnia w 2024 r. plan wydatków z rezerwy ogólnej zwiększono środkami o kwotę 240 tys. zł, z czego wykorzystano 234 tys. zł (97,5%). Przyczyną niewykorzystania 6 tys. zł były oszczędności powstałe po przeprowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych.

Środkami z rezerw celowych zwiększono plan wydatków o kwotę 974,8 tys. zł, z której wykorzystano 927,3 tys. zł (95,1%). Niepełne wykonanie wydatków wynika głównie z mniejszego niż zakładano stażu pracy pracowników uprawniającego do otrzymania dodatku stażowego oraz z rezygnacji z pracy jednego pracownika.

(akta kontroli str. 262, 643-644, 665-688, 868-882)

Prawidłowość wykorzystania środków z rezerw budżetowych u dysponenta części 85/26 zbadano na próbie obejmującej 16,5% (101 424,4 tys. zł) kwoty wszystkich zmian dokonanych w wyniku rozdysponowania rezerw celowych. Ponadto zbadano po 100% środków rozdysponowanych z rezerwy ogólnej (444,6 tys. zł) oraz z budżetu środków europejskich (6943 tys. zł). W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że przeniesienie środków z rezerw celowych na:

- sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie w kwocie 45 433,8 tys. zł¹⁶;
- uzupełnienie środków na realizację świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych, w związku z coroczną waloryzacją wysokości ww. świadczenia od 1 stycznia w kwocie 55 108,2 tys. zł;
- wypłatę zasiłków celowych dla rodzin lub osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej, które miały miejsce w lipcu 2024 r. w województwie świętokrzyskim w kwocie 880,1 tys. zł;
- realizację zadania w ramach budżetu środków europejskich w kwocie 6943 tys. zł,

było celowe i wynikało z faktycznych potrzeb. Zmiany w planie finansowym wprowadzono po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków. Otrzymane środki budżetowe zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Z kwoty 101 422,1 tys. zł¹⁷ nie wykorzystano 20 866 tys. zł, co stanowiło 20,6% środków rezerw celowych objętych analizą. Przyczynami niewykorzystania środków były m.in. mniejsza liczba wniosków o wypłatę środków niż pierwotnie zakładano, mniejsze wykonanie wydatków przez jst niż planowano oraz zmniejszająca się liczba świadczeniobiorców spowodowana uzyskiwaniem prawa do świadczenia wspierającego oraz zmianami przepisów dotyczących ważności orzeczeń o niepełnosprawności. Decyzjami Wojewody dokonano blokady niewykorzystanych środków w kwocie 12 785,5 tys. zł¹⁸. W związku z tym, że ostateczne informacje o niewykorzystanych środkach wpłynęły do Urzędu po 15 października 2024 r., tj. po terminie określonym w art. 154 ust. 1 ufp, Wojewoda, za wyjątkiem jednego przypadku¹⁹, nie zwracał się o korekty decyzji budżetowych.

Z kwoty 6943 tys. zł (budżet środków europejskich) nie wykorzystano 5494,9 tys. zł. Niewykorzystanie środków wynikało m.in. z rezygnacji ostatecznych odbiorców wsparcia z realizacji zadania, odstąpienia Wojewody od podpisania umów dofinansowania z powodu niekompletnej dokumentacji, opóźnień w realizacji zadań skutkujących wydatkowaniem środków w kolejnym roku. Do blokady zgłoszono kwotę 5002,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 11-47, 48-168, 868-882, 1027-1192)

Plan finansowy zmieniano po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków, w kwotach określonych w decyzjach. Otrzymane i wydatkowane środki budżetowe zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Z kwoty 444,6 tys. zł nie wykorzystano 6 tys. zł, co stanowiło 1,3% środków z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli str. 664-688, 868-882, 1027-1192)

W 2024 r. Wojewoda Świętokrzyski otrzymał środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa na dwa zadania dotyczące:

- zakupu osuszaczy powietrza oraz worków przeciwpowodziowych w celu odtworzenia zasobów magazynów Wojewody Świętokrzyskiego (z przeznaczeniem dla Urzędu),
- uzupełnienia sprzętu ratowniczo-gaśniczego, który uległ zniszczeniu podczas akcji prowadzonych na terenach objętych powodzią

¹⁶ Z rezerw celowych poz. 10 (45 243,3 tys. zł) i 16 (190,5 tys. zł).

¹⁷ Budżet państwa.

¹⁸ Rezerwa poz. 10 – 2334,2 tys. zł, rezerwa poz. 35 – 10 451,3 tys. zł.

¹⁹ Dotyczy środków przeznaczonych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

(z przeznaczeniem dla komend powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej).

Dla wszystkich zadań inicjatorem wystąpienia z wnioskiem o przyznanie środków z rezerwy ogólnej był Wojewoda.

Oba zadania, na które przyznano środki z rezerwy ogólnej, były wywołane wymagającymi nagłego wsparcia zdarzeniami losowymi, które powodowały brak możliwości zaplanowania tych zadań na etapie konstruowania budżetu na rok 2024, bezpośrednio w budżecie dysponenta części 85/26 lub w ramach rezerw celowych.

(akta kontroli str. 662-688, 868-882, 1027)

2.1.2. Zablockowane wydatki budżetowe

Wojewoda wydał 76 decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych na łączną kwotę 30 872,2 tys. zł²⁰, z tego 4 007,3 tys. zł z dotacji przeznaczonych dla jst. Z 76 decyzji o blokadzie środków, 53 decyzje na kwotę 13 489,5 tys. zł (43,7%) zostały podjęte w grudniu 2024 r. Przyczynami blokowania było niewykorzystanie środków przeznaczonych w szczególności na:

- uzupełnienie środków na realizację świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych²¹ spowodowanych utratą przez część świadczeniobiorców prawa do pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, w związku z niezłożeniem przez nich, w terminie (do 30 września 2024 r.) wynikającym z ustawy z dnia 25 września 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²², wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności oraz spadkiem liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne w związku z uzyskaniem przez nie prawa do świadczenia wspierającego – 10 451,3 tys. zł;
- realizację projektu pn. „Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch+²³” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, w związku z rezygnacją ostatecznych odbiorców wsparcia z realizacji zadania, odstąpieniem Wojewody od podpisania umów o dofinansowanie z powodu braku wniesienia zabezpieczania realizacji zadania i kompletnej dokumentacji przez ostatecznych odbiorców wsparcia oraz zawarcia z nimi aneksów do umów dofinansowania wpływających na przesunięcia terminu zakończenia zadania na rok kolejny – 5999,6 tys. zł;
- realizację projektu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – zagospodarowanie poscaleniowe dla obiektu Łysaków Kawęczyński gm. Jędrzejów²⁴, ponieważ czas potrzebny na dokonanie aktualizacji ewidencji gruntów, przeprowadzenia postępowania przetargowego, jak i samo przeprowadzenie wymaganych uzgodnień powodował, że okres jaki miałby wykonawca zagospodarowania byłby zbyt krótki do zrealizowania zamierzenia budowlanego – 2114,7 tys. zł;

²⁰ Po uwzględnieniu jednej decyzji odblokowującej środki w kwocie 170,2 tys. zł.

²¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 323, ze zm.

²² Dz. U. poz. 1494.

²³ W kwietniu 2024 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmienił nazwę *Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 MALUCH+ 2022 – 2029* na *Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022–2029*.

²⁴ Zadanie polegające m.in. na budowie lub przebudowie dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań poszczególnych uczestników scalenia.

- realizację zadań bieżących Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z uwagi na nierozpatrzenie wszystkich złożonych wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia w związku z koniecznością zapewnienia należytej realizacji zadań związanych z ich wydawaniem, w tym zabezpieczenia wystarczającego czasu na przeprowadzenie przez specjalistów do spraw ustalania poziomu potrzeby czynności oceniających oraz rzetelnego dokumentowania stanu funkcjonowania osób ocenianych (zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej liczba osób w stosunku, do których dokonywane będą czynności oceniające w trakcie jednego składu ustalającego nie może przekraczać 12 osób dziennie, a w konsekwencji czas przeznaczony na dokonanie przez specjalistów ww. czynności zasadniczo nie powinien być krótszy niż 40 minut) – 2000 tys. zł;
- sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy, ponieważ po rozliczeniu kosztów realizacji zadania potrzeby na ten cel okazały się mniejsze niż zakładano – 1765,6 tys. zł;
- uzupełnienie dotacji na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyków, z uwagi na mniejszą niż zakładano liczbę lekarzy rozpoczynających staż podyplomowy – 1457,4 tys. zł.

Wojewoda Świętokrzyski podjął 71 decyzji o blokowaniu środków niewykorzystanych z rezerw celowych na kwotę 17 663,3 tys. zł (na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp); trzy decyzje o blokowaniu środków niewykorzystanych z rezerw celowych na kwotę 19,6 tys. zł (na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 ufp); dwie decyzje o blokowaniu środków niewykorzystanych z rezerw celowych na kwotę 5999,6 tys. zł (na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp)²⁵.

Szczegółową analizą objęto siedem decyzji Wojewody o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych²⁶ w łącznej wysokości 6357 tys. zł (20,6%). Decyzje te zostały prawidłowo zarejestrowane w systemie TREZOR. Nie stwierdzono przypadków zaniechania dokonania blokady planowanych wydatków w sytuacji dysponowania przez Wojewodę informacjami o braku możliwości wydatkowania środków finansowych do końca roku budżetowego.

W odniesieniu do środków zablokowanych decyzjami, które objęto badaniem pogłębionym, Wojewoda nie był zobowiązany wystąpić do Ministra Finansów, w terminie do 15 października 2024 r.²⁷, o dokonanie korekt decyzji przyznających środki z rezerw.

Nie wystąpiły przypadki blokowania środków w trybie określonym w art. 179 ufp, tj. w przypadku zagrożenia realizacji ustawy budżetowej.

(akta kontroli str. 16-155)

2.1.3. Polecenie Prezesa Rady Ministrów dotyczące wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 lub Fundusz Pomocy

Wojewoda nie otrzymał w 2024 r. od Prezesa Rady Ministrów polecenia wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 ani na Fundusz Pomocy.

(akta kontroli str. 14)

²⁵ Nie wystąpiły przypadki blokowania środków niewykorzystanych z rezerw ogólnych.

²⁶ Wybranych w sposób celowy.

²⁷ Termin określony w art. 154 ust. 1 ufp.

2.1.4. Dotacje

W ustawie budżetowej na rok 2024 zaplanowano dotacje w wysokości 1 186 152 tys. zł. W trakcie roku zwiększono dotacje do 1 781 772,7 tys. zł (50,2%). Dysponent części 85/26 wykorzystał dotacje w kwocie 1 729 885,2 tys. zł, tj. 97,1% planu po zmianach. Wykorzystanie dotacji w 2024 r. było wyższe niż w roku poprzednim o 334 168,4 tys. zł (23,9%) i stanowiło 81,5% wydatków ogółem.

(akta kontroli str. 628, 641, 1850)

Na dotacje podmiotowe zaplanowano 1234 tys. zł z przeznaczeniem dla spółek wodnych, które zostały wykorzystane w 99,8% na realizację zadań związanych z utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych. W porównaniu do 2023 r. kwota wydatkowanych dotacji była wyższa o 39,3 tys. zł (3,3%).

(akta kontroli str. 628, 641, 1850)

W 2024 r. nie planowano i nie przekazywano dotacji przedmiotowych.

(akta kontroli str. 628, 641, 1850)

Dotacje celowe dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz niezaliczanych do tego sektora zrealizowano w wysokości 4179,6 tys. zł (79,3%). Środki te przeznaczono na sfinansowanie lub dofinansowanie: kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (1695 tys. zł), edukacyjnej opieki wychowawczej (707,8 tys. zł), pomocy społecznej (354,6 tys. zł), zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych dotyczących oświaty i wychowania (166,6 tys. zł), bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej (231,7 tys. zł) oraz na realizację Programu Aktywny Maluch 2022-2029 w ramach Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (1023,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 1850-1851)

W 2024 r. nie zaplanowano dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych.

(akta kontroli str. 1850)

Dotacje dla jst zostały wykorzystane przez: gminy w wysokości 1 360 129,7 tys. zł (97% planu po zmianach), powiaty – 290 264,6 tys. zł (98,3%), samorząd województwa świętokrzyskiego – 74 079,4 tys. zł (95,1%).

Na realizację zadań administracji rządowej oraz innych zleconych ustawami wykorzystano 1 334 537,2 tys. zł (77,4% dotacji celowych dla jst ogółem), z tego gminy wydatkowały 1 053 025,8 tys. zł, powiaty – 216 813 tys. zł, samorząd województwa – 64 698,4 tys. zł.

Na realizację zadań własnych jst wykorzystały dotacje w wysokości 372 380,8 tys. zł (co stanowiło 21% dotacji celowych dla jst ogółem), z tego gminy wydatkowały 301 007 tys. zł, powiaty – 69 366,4 tys. zł, a samorząd województwa świętokrzyskiego – 2 007,4 tys. zł.

Na zadania administracji rządowej realizowane na podstawie porozumień zawartych przez gminy i powiaty z Wojewodą wydatkowano 4044,3 tys. zł, z tego gminy wykorzystały 1850,6 tys. zł, powiaty – 1256,6 tys. zł, a samorząd województwa świętokrzyskiego – 937,1 tys. zł.

U dysponenta części 85/26 szczegółowym badaniem objęto wybrane w sposób celowy dotacje w kwocie 143 305,5 tys. zł, stanowiące 8,3% zrealizowanych wydatków na dotacje ogółem, w tym dotacje z budżetu środków europejskich w kwocie 6399,8 tys. zł (100% zrealizowanych wydatków), przeznaczone na:

- wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w postaci bonu energetycznego – 37 264,7 tys. zł;
- dofinansowanie realizacji programu "Posiłek w szkole i w domu" – 28 763,1 tys. zł²⁸;
- finansowanie zasiłków stałych i okresowych – 77 277,7 tys. zł;
- dofinansowanie do tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki w ramach *Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029* ze środków Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego – 6399,8 tys. zł (100% zrealizowanych wydatków z budżetu środków europejskich).

Wielkość naliczonych do wypłaty kwot dotacji została określona prawidłowo. Dotacje wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Zatwierdzenie rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym nastąpiło w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp, z uwzględnieniem z art. 15z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²⁹. W przypadku nieterminowego zwrotu niewykorzystanych środków przeznaczonych na dofinansowanie zasiłków okresowych nie wystąpiły należne odsetki.

Minister Finansów, na podstawie wniosków Wojewody³⁰, zwiększył budżet państwa na rok 2024 w części 85/26 środkami w łącznej kwocie 45 433,8 tys. zł (45 243,3 tys. zł z rezerwy celowej nr 10³¹ i 190,5 tys. zł z rezerwy celowej nr 16³²) na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych gminie. Wojewoda dokonał podziału dotacji na łączną kwotę 43 668,2 tys. zł (środki pochodzące z rezerw celowych: 10 – 43 477,7 tys. zł i 16 – 190,5 tys. zł) z przeznaczeniem na ww. cel, a jej niepodzieloną część (1765,6 tys. zł³³) zgłosił do blokady.

Środki przeznaczone na bon energetyczny przekazane zostały w terminach umożliwiających realizację zadania.

Wojewoda przedłożył Ministrowi Klimatu i Środowiska zbiorcze rozliczenie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat bonu energetycznego w terminie wynikającym z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego³⁴.

(akta kontroli str. 1036-1061, 1864-1865, 1869-1871, 1873-1875, 1879-1881, 1909-1910)

²⁸ W części koordynowanej przez Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia.

²⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 340, ze zm.

³⁰ Z 27 września 2024 r. (dotyczy środków z rezerwy celowej nr 10) i 13 grudnia 2024 r. (dotyczy środków z rezerwy celowej nr 16).

³¹ Decyzją z 11 października 2024 r.

³² Decyzją z 24 grudnia 2024 r.

³³ Całość stanowiły środki z rezerwy celowej nr 10.

³⁴ Dz. U. poz. 859, ze zm.

W 2024 r. pracownicy Wydziału Finansów i Budżetu (dalej: WFiB) przeprowadzili 19 kontroli (osiem w urzędach miast i gmin, trzy w starostwach powiatowych, cztery w powiatowych inspektoratach nadzoru budowlanego oraz cztery w komendach powiatowych Państwowej Straży Pożarnej) w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji celowych przekazanych z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej. Kontrole dotyczące prawidłowości gospodarowania dotacjami zostały przeprowadzone również m.in. przez: Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia – 51 kontroli m.in. wykorzystania dotacji na zadania z zakresu polityki i pomocy społecznej, Wydział Infrastruktury i Rozwoju – 20 kontroli m.in. wykorzystania dotacji przyznanych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych i realizację postanowień umowy „Maluch+” oraz Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców – jedna kontrola wydatkowania dotacji w ramach programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce.

(akta kontroli str. 533-573, 897-914)

Dysponent części 85/26 w 2024 r. nie udzielał dotacji jednostkom innym niż wskazane w art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. a ufp.

(akta kontroli str. 1852)

2.1.5. Świadczenia na rzecz osób fizycznych

W 2024 r. wydatki dysponenta części 85/26 na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 2851,4 tys. zł (95% planu po zmianach). Świadczenia te były o 2,1% (o 58,8 tys. zł) wyższe niż w roku poprzednim i dotyczyły m.in. wyższych wydatków na sfinansowanie stypendiów Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych, dopłat do zakupu okularów lub szkieł kontaktowych korygujących wzrok, wypłaty odprawy pośmiertnej, wzrostu cen usług związanych z praniem odzieży oraz zakupem wody mineralnej i posiłków regeneracyjnych.

Wydatki ŚUW wyniosły 390,4 tys. zł (76,2% planu po zmianach) i dotyczyły przede wszystkim wypłaty ekwiwalentu praniowego (178,2 tys. zł), wydatków na okulary ochronne (77,8 tys. zł) oraz odzież roboczą i środki ochrony osobistej (71,9 tys. zł). Na poziom realizacji wydatków wpłynęło w szczególności wykonanie w rozdziałach 85146 § 3020 i 85195 § 3030. Niższe wykonanie w odniesieniu do planu spowodowane było m.in. niewykorzystaniem środków przeznaczonych na odprawę pośmiertną w związku wydłużeniem procesu ustalenia osób uprawnionych do świadczenia oraz likwidacją z dniem 1 lipca 2024 r. wojewódzkich komisji do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych.

(akta kontroli str. 263-266, 574-607, 628-637, 641, 699-707, 887-889, 930, 1026, 1193)

2.1.6. Wydatki bieżące

Zrealizowane w części 85/26 wydatki bieżące wyniosły 378 238,4 tys. zł (97,4% planu po zmianach) i były wyższe od wykonania w 2023 r. o 63 907,5 tys. zł (o 20,3%). Dominującą pozycję w tej grupie wydatków stanowiły wynagrodzenia w kwocie 285 261,1 tys. zł (75,4%)³⁵, zakupy usług pozostałych – 31 019,4 tys. zł, materiałów i wyposażenia – 11 730,7 tys. zł, energii – 6026,4 tys. zł, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 4787,6 tys. zł, zakupy usług remontowych – 4450,8 tys. zł, a także leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych – 3804,1 tys. zł.

³⁵ Wynagrodzenia osobowe pracowników i członków korpusu służby cywilnej wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym i pochodnymi od wynagrodzeń (§ 401, 402, 404, 411 i 412).

(akta kontroli str. 574-607, 628, 986-1007)

W 2024 r. dysponent trzeciego stopnia wykonał wydatki bieżące jednostek budżetowych w wysokości 97 879,2 tys. zł, tj. na poziomie 93,3% planu po zmianach, w tym m.in. 60 678,3 tys. zł (62%) stanowiły wydatki na wynagrodzenia, 11 188,7 tys. zł (11,4%) pochodne od wynagrodzeń, a 10 671,9 tys. zł (10,9%) wydatki na zakup usług.

(akta kontroli str. 263, 400-409, 525)

Przeciętne zatrudnienie w 2024 r. w części 85/26 wyniosło 1787 osób³⁶ i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2023 r. o 31 osób (1,8%). Zwiększenie zatrudnienia wystąpiło w pierwszej (osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń) i trzeciej (członkowie korpusu służby cywilnej) grupie zatrudnionych³⁷ odpowiednio o 13 i 19 osób, a o jedną osobę zmniejszyło się w grupie dziesiątej (żołnierze zawodowi i funkcjonariusze). Nie zmieniło się zatrudnienie w grupie drugiej (osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe). Na koniec 2024 r. zatrudniano 1878 osób, tj. o siedem (0,4%) więcej niż na koniec 2023 r.

Przeciętne zatrudnienie w 2024 r. w ŚUW (dysponent trzeciego stopnia) wyniosło 546,7 osoby³⁸ i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2023 r. o 21 osób (3,9%). Na koniec 2024 r. zatrudnionych było 596 osób, tj. o 52 (9,6%) więcej niż na koniec 2023 r.

(akta kontroli str. 282-283, 319, 890-891, 1391-1393)

W Urzędzie zwiększenie zatrudnienia miało miejsce m.in.

- w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców o siedem etatów w związku z realizacją projektu pn. *Wsparcie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w usprawnieniu obsługi Obywateli Państw Trzecich* dofinansowanego ze środków Funduszu Azylu, Migracji i Integracji 2021-2027 (sześć etatów poza korpusem służby cywilnej, na okres od 1 sierpnia do 31 grudnia 2024 r.) oraz w celu zapewnienia prawidłowej obsady osobowej (jeden etat w korpusie służby cywilnej, na okres od 1 stycznia do 27 lutego 2024 r.),
- w Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności o jeden etat (poza korpusem służby cywilnej) w związku z jego wyodrębnieniem z Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia oraz zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania podyktowanego zwiększoną liczbą zadań,
- w Wydziale Infrastruktury i Rozwoju o jeden etat (w służbie cywilnej) w związku z utworzeniem dodatkowego stanowiska zastępcy dyrektora w celu zapewnienia sprawnej i terminowej realizacji zadań.

W części 85/26 zatrudnienie zwiększyło się: w KO o trzy etaty w związku ze zmianą regulaminu organizacyjnego i utworzeniem nowych stanowisk pracy³⁹, w Inspekcji Weterynaryjnej (w powiatowych inspektoratach weterynarii) o 0,75 etatu z powodu m.in. zwiększenia obowiązków związanych ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń u dzików, w Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych o jednego pracownika powołanego na zastępcę Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej

³⁶ W przeliczeniu na pełne etaty.

³⁷ Wg statusu zatrudnienia.

³⁸ W przeliczeniu na pełne etaty.

³⁹ Stanowiska zastępcy dyrektora Wydziału Nadzoru Pedagogicznego, dyrektora Wydziału Organizacyjnego i starszego specjalisty ds. mediów.

Artykułów Rolno-Spożywczych w związku z odejściem w 2023 r. na emeryturę poprzedniej osoby zatrudnionej na tym stanowisku.

(akta kontroli str. 331, 333-334, 410, 424-466)

W 2024 r. wydatki na wynagrodzenia w części 85/26 wyniosły 249 542,5 tys. zł⁴⁰ (99,7% planu po zmianach) i wzrosły w porównaniu do 2023 r. o 42 404,5 tys. zł (20,5%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego w 2024 r. wyniosło 11 635,1 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2023 r. było wyższe o 1805,1 zł (o 18,4%).

W 2024 r. wydatki na wynagrodzenia w Urzędzie wyniosły 60 866,1 tys. zł (98,9% planu po zmianach) i były wyższe w porównaniu do 2023 r. o 10 589,2 tys. zł (o 21,1%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego w 2024 r. wynosiło 9277,8 zł i było wyższe niż rok wcześniej o 1314,6 zł (o 16,5%).

(akta kontroli str. 282-283, 287, 319, 422-423, 890-891, 1391-1393)

Wzrost wynagrodzeń w Urzędzie spowodowany był głównie wzrostem wysokości kwoty bazowej w służbie cywilnej z 2190,45 zł do 2628,54 zł oraz najniższego mnożnika kwoty bazowej służącego do ustalenia wysokości wynagrodzenia zasadniczego członków służby cywilnej z 1,3 do 1,8. Zasady wzrostu wynagrodzeń w Urzędzie ustalono w porozumieniu ze związkami zawodowymi.

W części 85/26 wzrost wynagrodzeń wynikał w szczególności z założeń określonych w ustawie budżetowej oraz z dwukrotnego zwiększenia minimalnego wynagrodzenia za pracę.

(akta kontroli str. 331, 334, 424-466)

W 2024 r. wypłacono w ŚUW nagrody w łącznej wysokości 4951,2 tys. zł. Średnia kwota nagrody wyniosła 9,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 287-318)

W 2024 r. zadania na rzecz Urzędu na podstawie umów zleceń finansowanych w ramach wynagrodzeń bezosobowych wykonywało 19 osób, z czego żaden pracownik ŚUW⁴¹. W porównaniu do 2023 r. liczba osób wykonujących zadania na podstawie tych umów zwiększyła się o trzy (18,8%). Wydatki poniesione w 2024 r. w wyniku zawarcia przedmiotowych umów wyniosły 385,3 tys. zł, tj. o 88,3 tys. zł (29,7%) więcej niż w 2023 r.

W 2024 r. Urząd nie zawarł żadnej umowy o dzieło finansowanej w ramach wynagrodzeń bezosobowych.

Z ogólnej liczby 19 osób, 16 wykonywało zadania podstawowe⁴², a trzy pomocnicze⁴³.

(akta kontroli str. 320-321, 327-330)

Oprócz tego Urząd realizował w 2024 r. 190 umów zleceń (na łączną kwotę 4189,1 tys. zł) zawartych ze 171 osobami na wykonanie usług: konsultanta wojewódzkiego w ochronie zdrowia (97 umów zawartych z 91 osobami, w ramach których poniesiono wydatki w kwocie 384,9 tys. zł); z tytułu ustalenia poziomu potrzeby wsparcia w związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2024 r.

⁴⁰ Według rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

⁴¹ W odniesieniu do umów zleceń trwających trzy miesiące lub dłużej lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres.

⁴² W komórkach merytorycznych.

⁴³ W komórkach obsługowych.

ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym⁴⁴ przyznającej nowe świadczenie osobom z niepełnosprawnościami (73 umowy zawarte z 73 osobami – wydatki w kwocie 3777,2 tys. zł); opiniowania analiz ryzyka dla ujęcia wód podziemnych oraz sporządzanie projektów aktów prawa miejscowego ustanawiających strefy ochronne ujęć wody w województwie świętokrzyskim (14 umów zawartych z jedną osobą, na podstawie których poniesiono wydatki w kwocie 15,8 tys. zł); opracowanie recenzji udzielonych porad w ramach świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (jedna umowa zawarta z jedną osobą, na podstawie której poniesiono wydatek w kwocie 1,4 tys. zł); organizacji obchodów uroczystości państwowych (pięć umów zawartych z dwoma osobami – poniesiono wydatki w kwocie 9,8 tys. zł).

NIK zwraca uwagę na potrzebę zorganizowania przez Wojewodę realizacji zadań związanych z ustaleniem poziomu potrzeby wsparcia w ramach stosunków pracy nawiązanych z pracownikami Urzędu (w szczególności Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności), a nie umów zleceń.

(akta kontroli str. 322-326)

Szczegółowa analiza czterech umów zleceń zawartych w 2024 r. z osobami niebędącymi pracownikami ŚUW⁴⁵ potwierdziła, że umowy miały charakter tymczasowy i zostały zawarte zasadnie. Zleceniobiorcom powierzono do wykonania m.in. czynności przy obsłudze zadań związanych z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, wprowadzanie danych do systemów teleinformatycznych dotyczących składanych wniosków w sprawie wydania zezwoleń na pobyt oraz na pracę oraz czynności biurowe pomocnicze (m.in. przygotowywanie dokumentacji do przekazania do archiwum zakładowego, obsługa sekretarska i organizacyjna). Wynagrodzenie wypłacano po zweryfikowaniu wystawionych przez zleceniobiorców rachunków i ewidencji godzin wykonywania umowy. Wysokość stawki godzinowej nie była niższa od kwot określonych w § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r.⁴⁶

(akta kontroli str. 327-330, 362-391)

W 2024 r. ŚUW wydatkował na usługi doradcze i eksperckie 1 327 tys. zł (1,3% wydatków ogółem), w tym:

- 64,8 tys. zł – za wykonywanie czynności z zakresu działania pełnomocników Wojewody do spraw równego traktowania, współpracy z organizacjami pozarządowymi, kombatanatów i osób represjonowanych, ekonomii społecznej i spraw seniorów⁴⁷;
- 1 tys. zł – za wsparcie (usługę tłumaczenia) obsługi delegacji zagranicznych (0,7 tys. zł) i tłumaczenie przysięgłe sporządzone na użytek postępowania administracyjnego (0,3 tys. zł)⁴⁸;
- 1256,3 tys. zł – za sporządzanie operatów szacunkowych na potrzeby postępowań administracyjnych⁴⁹ (1253,6 tys. zł), wykonanie ekspertyzy

⁴⁴ Dz. U. poz. 1429, ze zm.

⁴⁵ Po dwie umowy dotyczące wykonywania zadań podstawowych i pomocniczych.

⁴⁶ Dz. U. poz. 1893.

⁴⁷ W ramach § 417 *Wynagrodzenia bezosobowe*; wydatki te stanowił 1,4% ogółu wydatków w tym paragrafie.

⁴⁸ W ramach § 438 *Zakup usług obejmujących tłumaczenia*; wydatki te stanowiły 100% ogółu wydatków w tym paragrafie.

⁴⁹ Powołanie rzeczoznawcy majątkowego na biegłego w postępowaniu administracyjnym następuje na podstawie postanowienia.

budowlanej (2,2 tys. zł) oraz oceny technicznej wraz z określeniem wartości samochodu i wyciągarki samochodowej (0,5 tys. zł)⁵⁰;

- 4,9 tys. zł – za usługę reprezentacji procesowej w postępowaniu przed sądem w sprawie pracowniczej⁵¹.

Szczegółowe badanie wydatków na zakup usług doradczych i eksperckich⁵² wykazało, że poniesione wydatki były zasadne. Przedmiot umów (zleceń) mieścił się w obszarze merytorycznym zadań Urzędu, a zlecenia były kierowane do osób wyspecjalizowanych w świadczeniu tych usług. Umowy na zlecenie usług zostały zaewidencjonowane w prowadzonym w Urzędzie rejestrze umów⁵³.

(akta kontroli str. 267-281, 467-472, 774-867, 892-896)

2.1.7. Wydatki majątkowe

Zrealizowane w części 85/26 wydatki majątkowe wyniosły 47 289,4 tys. zł (92,3% planu po zmianach)⁵⁴ i były niższe od wykonania w 2023 r. o 27 252,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 574-607, 628, 631-637, 641)

W projekcie planu finansowego ŚUW na 2024 r. wydatki majątkowe (inwestycyjne) zaplanowano w kwocie 1307 tys. zł na realizację siedmiu zadań (zakupy inwestycyjne). Kwota planu ogółem w trakcie jego realizacji została zwiększona do 3516 tys. zł, w tym 18 zakupów na kwotę 2809,4 tys. oraz trzy zadania inwestycyjne na kwotę 706,6 tys. zł. Wydatki majątkowe Urzędu wyniosły 3430,6 tys. zł (97,6% planu po zmianach). W trakcie roku zrezygnowano z realizacji trzech zadań (zakupy inwestycyjne) ujętych w projekcie planu w kwocie 447 tys. zł, tj.: *Zakup łodzi patrolowej* – 180 tys. zł, *Zakup samochodu osobowego* – 200 tys. zł oraz *Zakup sprzętu i urządzeń do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania dyspozytorni medycznej* – 67 tys. zł. Nie zrezygnowano z żadnego zadania wprowadzonego do planu w trakcie roku.

(akta kontroli str. 307, 398-399, 736-765)

Z realizacji zadania pn. *Zakup samochodu osobowego* zrezygnowano, gdyż Centrum Obsługi Administracji Rządowej, za pośrednictwem którego Urząd był zobowiązany do dokonywania zakupów samochodów, odstąpiło od realizacji zakupu i odmówiło ŚUW samodzielnej realizacji zamówienia. Środki przeznaczone na to zadanie przeznaczono na zadania *Zakup, dostawa i uruchomienie 2 szt. ścian wizyjnych na potrzeby Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach* (160 tys. zł) oraz *Zakup, dostawa wraz z montażem i demontażem dźwignika 4-kolumnowego na potrzeby warsztatu samochodowego Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach* (40 tys. zł). Rezygnacja z zadania pn. *Zakup sprzętu i urządzeń do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania dyspozytorni medycznej* wynikała z podjętej we wrześniu 2024 r. decyzji Wojewody o przeniesieniu Dyspozytorni Medycznej DM 13-01 z siedziby zlokalizowanej w Kielcach przy ul. św. Leonarda 10 do budynku ŚUW, jako

⁵⁰ W ramach § 439 *Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii*; wydatki te stanowiły 100% ogółu wydatków w tym paragrafie.

⁵¹ W ramach § 430 *Zakup usług pozostałych*; wydatki te stanowiły 0,1% ogółu wydatków w tym paragrafie.

⁵² Wydatki związane z działaniem pełnomocnika, tłumaczeniem przysięgłym sporządzonym na użytek postępowania administracyjnego, wsparciem (usługa tłumaczenia) obsługi delegacji zagranicznej, wykonaniem ekspertyzy budowlanej oraz reprezentacji sądowej w postępowaniu przed sądem.

⁵³ Dotyczy umów dotyczących zlecenia obsługi prawnej oraz działania pełnomocnika (w przypadku, gdy wartość zamówienia nie przekraczała 30 tys. zł, zamawiający nie miał obowiązku zawarcia umowy).

⁵⁴ W tym wydatki majątkowe państwowych jednostek budżetowych 12 154,2 tys. zł oraz dotacje 35 135,2 tys. zł.

tymczasowej siedziby. Środki przeznaczone na to zadanie przesunięto na zadanie *Zakup, dostawa i instalacja urządzeń do centrali telefonicznej oraz oprogramowania na potrzeby łączności zapasowej tymczasowej dyspozytorni medycznej* (70,4 tys. zł). Uznano realizację zadania pn. *Zakup łodzi patrolowej* za mniej pilną, a środki przeznaczone na jego wykonanie przesunięto na zadania: *Zakup quada z dodatkowym wyposażeniem oraz przyczepką* (118 tys. zł), *Zakup urządzenia termowizyjnego* (11,7 tys. zł) oraz *Zakup urządzenia wielofunkcyjnego* – 15,3 tys. zł⁵⁵.

Wprowadzenie nowych zadań było celowe, a spowodowane było m.in.: koniecznością zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (*Budowa pochylni dla osób o szczególnych potrzebach przy wejściu do budynku C Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego* – 153,3 tys. zł), awariami, zapewnieniem płynności ruchu przed budynkiem ŚUW i dokonywania opłat za postój (*Zakup, dostawa i montaż systemu obsługującego parking przed budynkiem Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach* – 559,7 tys. zł), usprawnieniem obsługi służb ratowniczych (*Budowa siedziby Dyspozytorni Medycznej DM 13-01 w Kielcach oraz budowa systemu łączności radiowej na potrzeby działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne w woj. Świętokrzyskim* – 296,5 tys. zł; *Zakup stacji bazowych na potrzeby Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne w ramach Systemu Radiokomunikacyjnego Policji – TETRA – etap 1* – 543,7 tys. zł; doposażeniem Urzędu (*Zakup urządzenia wielofunkcyjnego* – 45 tys. zł); zabezpieczeniem mienia (*Budowa garażu przy ul. Skrajnej 61* – 256,8 tys. zł); zwiększeniem bezpieczeństwa sieci teleinformatycznej Urzędu (*Zakup urządzeń wielofunkcyjnych* – 52,5 tys. zł; *Dostawa oprogramowania* – 194,1 tys. zł; *Migracja kontrolera domeny wraz z niezbędnym sprzętem i oprogramowaniem* – 79,1 tys. zł); usprawnieniem obsługi obywateli państw trzecich (*Zakup 4 szt. drukarek laserowych kolorowych w ramach Projektu nr FAMI.02.01-IZ.00-0010/24 pn. „Wsparcie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w usprawnieniu obsługi Obywateli Państw Trzecich” realizowanego w ramach Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji 2021-2027* – 118,1 tys. zł).

W roku budżetowym wszystkie zaplanowane zadania, za wyjątkiem ww. trzech, zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 736-765)

2.1.8. Zobowiązania

Zobowiązania w części 85/26 budżetu państwa na koniec 2024 r. wyniosły 23 033,3 tys. zł i były wyższe o 4080,8 tys. zł (21,5%) od kwoty zobowiązań na koniec 2023 r. Dotyczyły one przede wszystkim zobowiązań z tytułu wynagrodzeń osobowych, dodatkowego wynagrodzenia rocznego, dodatkowego uposażenia rocznego dla żołnierzy zawodowych oraz nagrody rocznej dla funkcjonariuszy, wynagrodzeń bezosobowych i ich pochodnych (93,3%), a także faktur za zakup energii, materiałów i usług niezbędnych do zapewnienia ciągłości funkcjonowania jednostek, których termin płatności przypadał na rok następny (6,4%). Największy wzrost dotyczył zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i wynosił 3126,6 tys. zł (22,2%).

(akta kontroli str. 574-607, 930, 980-981, 1332-1366)

Zobowiązania dysponenta trzeciego stopnia wyniosły 5525,9 tys. zł. W porównaniu do 2023 r. były wyższe o 969,4 tys. zł (21,3%) i dotyczyły zobowiązań z tytułu wynagrodzeń wraz pochodnymi i kosztami PPK⁵⁶ (4927,3 tys.

⁵⁵ Pozostałe 35 tys. zł przesunięto na bieżące funkcjonowanie Państwowej Straży Rybackiej.

⁵⁶ Pracownicze Plany Kapitałowe.

zł, tj. 89,2% zobowiązań ogółem), z czego 4083,4 tys. zł stanowiło dodatkowe wynagrodzenie roczne. Pozostałe zobowiązania w kwocie 598,6 tys. zł dotyczyły głównie zakupu energii, materiałów i usług niezbędnych do zapewnienia ciągłości funkcjonowania jednostki. Największy wzrost wystąpił w pozycji zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i wynosił 738,5 tys. zł (22,1%), a jego przyczyną była podwyżka wynagrodzeń w 2024 r.

Na koniec 2024 r. zarówno w części 85/26 jak i u dysponenta trzeciego stopnia nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Zobowiązania dysponenta trzeciego stopnia były zgodne z ewidencją.

W 2024 r. dysponent trzeciego stopnia zapłacił odsetki w kwocie 24,9 tys. zł, z czego 24,8 tys. zł z tytułu roszczeń o zapłatę z tytułu umowy o roboty budowlane (21,6 tys. zł⁵⁷) oraz z umowy o dzieło (3,2 tys. zł⁵⁸). Wpłaty odsetek w kwocie 24,8 tys. zł dokonano po uzyskaniu informacji o numerach rachunków bankowych powodów (przed datą wpływu do Urzędu odpisów prawomocnych wyroków).

(akta kontroli str. 160-183, 400-409, 527-532, 574-607, 930, 981, 1367-1376, 1394)

2.1.9. Wydatki niewygasające

W części 85/26 nie wystąpiły wydatki, które w 2024 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego, w związku z czym dysponent nie składał do Ministerstwa Finansów wniosków o przeniesienie wydatków do wykorzystania w roku 2025.

(akta kontroli str. 15, 160-169, 574-607, 631-637)

2.1.10. Badanie próby wydatków

Szczegółową analizą objęto realizację wydatków w kwocie 5548,9 tys. zł (19,8% wydatków ŚUW po wyeliminowaniu wydatków płacowych). Na podstawie wyselekcjonowanej z systemu księgowego zapisów konta 130 Rachunek bieżący jednostki, wybrano do kontroli z zastosowaniem metody monetarnej⁵⁹ 46 zapisów księgowych na kwotę 4670,30 tys. zł. W sposób celowy wybrano cztery zapisy księgowe na kwotę 878,60 tys. zł. Nie analizowano operacji dotyczących współfinansowania krajowego wydatków z budżetu środków europejskich, w związku z tym, że wszystkie operacje dotyczyły wynagrodzeń i ich pochodnych.

(akta kontroli str. 1195, 1292)

W wyniku analizy stwierdzono, że wydatki dokonywane były z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz art. 162 ufp, tj. zgodnie z planem finansowym i obowiązującymi przepisami, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Środki trwale zostały przekazane do użytkowania, zaliczając do właściwej klasyfikacji środków trwałych.

(akta kontroli str. 1196-1238)

W 2024 r. działania promocyjne i reklamowe⁶⁰ były prowadzone w zdecydowanie większości przez Biuro Wojewody. Ponadto ww. działania były realizowane przez

⁵⁷ Zapłata niemal całości odsetek za okres od 14 stycznia 2020 r. do 18 stycznia 2024 r.

⁵⁸ Zapłata odsetek za okres od 20 grudnia 2021 r. do 11 stycznia 2024 r.

⁵⁹ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

⁶⁰ Wydatki na działalność marketingową, public relations i informacyjną, w tym propagowanie działań i programów społecznych (np. kampanie społeczne, konferencje prasowe, ogłoszenia

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego.

(akta kontroli str. 1246-1250)

Wydatki na działania promocyjne i reklamowe w 2024 r. wyniosły 662,8 tys. zł, tj. 0,7% całkowitych wydatków ŚUW, i w porównaniu do 2023 r. były wyższe o 3,5 tys. zł (1%). Głównym tytułem zrealizowanych w 2024 r. działań była impreza plenerowa pn. *Senioralia w ramach promocji programu SENIOR +*.

(akta kontroli str. 1243-1250)

W ŚUW nie opracowano dokumentacji określającej plany i cele działań promocyjno-reklamowych, wewnętrznych regulacji określających sposób koordynacji ww. działań w ramach Urzędu. W 2024 r. nie prowadzono rejestru realizowanych zadań promocyjno-reklamowych.

(akta kontroli str. 1240-1241)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków na działania promocyjno-reklamowe w kwocie 135,1 tys. zł⁶¹, tj. 20,4% poniesionych przez ŚUW w 2024 r.

W wyniku analizy stwierdzono, że wydatkowanie ww. środków odbyło się zgodnie z kryterium legalności, gospodarności, celowości i rzetelności i służyło realizacji zadań jednostki.

(akta kontroli str. 1286-1291)

ŚUW nie realizował kampanii o charakterze informacyjnym ze źródeł innych niż budżet państwa, w tym ze środków funduszy celowych, funduszy obsługiwanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz środków Polskiego Funduszu Rozwoju.

(akta kontroli str. 1264)

2.1.11. Realizacja działań nadzorczych

Wojewoda sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją budżetu w części 85/26 w zakresie zgodności wydatków z planowanym przeznaczeniem, prawidłowości wykorzystania środków finansowych, wysokości i terminów przekazywania dotacji oraz prawidłowości wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa. Pracownicy WFiB w kwartalnych informacjach z wykonania budżetu w części 85/26 analizowali poziom realizacji wydatków przez jednostki budżetowe, strukturę i poziom wykorzystania dotacji oraz stan zobowiązań. Oddział Kontroli Finansowej oraz pracownicy poszczególnych wydziałów Urzędu wykonywali kontrole w nadzorowanych jednostkach⁶².

Ocenę stopnia realizacji zadań finansowanych środkami z dotacji dokonywano kwartalnie i rocznie oraz każdorazowo po złożeniu przez jst informacji w zakresie przekazanych dotacji lub po zakończeniu zadania na podstawie dokumentów źródłowych (faktur, umów z wykonawcami, protokołów odbioru robót). Rozliczenia dotacji w zakresie danych wprowadzonych do Centralnej Aplikacji Statystycznej weryfikowano na bieżąco.

i komunikaty w telewizji, radio, prasie, Internecie, social mediach, eventy, darmowe próbki oraz upominki, szyldy i spoty reklamowe, umowy sponsoringu).

⁶¹ Dobór celowy według osądu kontrolera.

⁶² Przeprowadzono 12 kontroli w nadzorowanych jednostkach (stwierdzono jedno uchybienie, które omówiono na naradzie pokontrolnej).

(akta kontroli str. 533-573, 897-914, 1844-1846, 1864-1865, 1873-1875, 1879-1881, 1909-1910)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na 2024 r. w części 85/26 zaplanowano wydatki z budżetu środków europejskich w kwocie 5716 tys. zł. W trakcie roku plan został zwiększony do kwoty 12 659 tys. zł.

Wydatki budżetu środków europejskich w 2024 r. w części 85/26 wyniosły 6633 tys. zł, tj. 52,4% planu po zmianach. Całość środków wydatkowano w ramach Umowy Partnerstwa 2021-2027 na projekty realizowane z Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Niski poziom wydatków w stosunku do zaplanowanych wynikał w głównej mierze z rezygnacji części beneficjentów z realizacji zadania w ramach Programu Aktywny Maluch 2022-2029, odstąpienia od podpisania umowy o dofinansowanie z powodu niewniesienia zabezpieczenia realizacji zadania i kompletnej dokumentacji oraz z uwagi na aneksy do umów o dofinansowanie wpływających na przesunięcie terminu zakończenia zadania na rok kolejny.

(akta kontroli str. 626-630, 641, 699, 701, 915, 930, 982)

U dysponenta trzeciego stopnia w 2024 r. wydatki budżetu środków europejskich zaplanowano na kwotę 262 tys. zł (w trakcie roku plan nie był zmieniany).

Wydatki budżetu środków europejskich w 2024 r. wyniosły 233,2 tys. zł, tj. 89% planu. Całość wydatków dotyczyła wynagrodzeń osobowych członków korpusu służby cywilnej wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy. W odniesieniu do wykonania w 2023 r. były one wyższe o 160,3 tys. zł⁶³ (o 219,9%). Wyższe wykonanie wydatków w 2024 r. w porównaniu do 2023 r. wynikało głównie z wydatkowania przez pełny rok środków w ramach projektu pn. *Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej*, w tym wypłaceniem dodatkowego wynagrodzenia rocznego osobom, którym przyznano dodatki zadaniowe, w ramach kosztów bezpośrednich w 2023 r. oraz rozliczeniem wynagrodzenia pracownika w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 zajmującego się realizacją Programu Aktywny Maluch 2022-2029.

(akta kontroli str. 259-262, 930, 982)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Wydatki zostały wykonane w wysokościach nieprzekraczających wielkości określonych w planie finansowym (po zmianach). Dotacje celowe wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, a Wojewoda zadbał o wyegzekwowanie informacji i sprawozdań z ich wykonania.

⁶³ Z czego o 75,5 tys. zł w rozdziale 75011 (o 256,6%) i o 84,8 tys. zł (o 443,3 %) w rozdziale 855.

Objęte kontrolą wydatki poniesiono z zachowaniem obowiązujących zasad gospodarowania środkami publicznymi. Wojewoda bez zbędnej zwłoki podejmował decyzje o blokadach niewykorzystanych środków. Występował o środki z rezerwy ogólnej na zadania, które były nieprzewidziane i wymagały podjęcia natychmiastowych działań.

Prawidłowo sprawowano nadzór w obszarze wydatków budżetowych.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 85/26 – województwo świętokrzyskie i sprawozdań jednostkowych ŚUW:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

(akta kontroli str. 1530-1684, 1709-1713)

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/26 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 1440-1445, 1530-1684, 1709-1713)

Do 26 marca 2024 r.⁶⁴ w ŚUW dokonano czterech korekt sprawozdań, w tym:

- jednej Rb-27, w związku ze wzrostem odsetek (naliczonych dla czterech kontrahentów);
- jednej Rb-28, w związku ze zmianą zobowiązań, w tym dotyczących dodatkowego wynagrodzenia rocznego;
- dwóch Rb-BZ1, w związku z korektą zobowiązań w Rb-28, korektą mierników wewnętrznych komórek organizacyjnych ŚUW.

⁶⁴ Dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce.

Na podstawie otrzymanych korekt sprawozdań, w tym od podległych dysponentów środków budżetowych, dysponent części 85/26 sporządził cztery korekty łącznych sprawozdań za 2024 r. (po jednej: Rb-27, Rb-28, Rb-BZ1 i Rb-70).

(akta kontroli str. 1709-1711, 1786-1814)

Wojewoda nie ustalił w formie pisemnej części wymaganych zasad (polityki) rachunkowości, a dokumentacja systemu rachunkowości była nieaktualna i nierzetelna, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1912, 1292 pliki 001-008)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że Wojewoda:

- 1) nie ustalił w formie pisemnej dokumentacji opisującej w języku polskim przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, dotyczące:
 - a) metod wyceny pasywów (poza zobowiązaniami wyrażonymi w walutach obcych);
 - b) sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej:
 - wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych (wymaganych przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera),
 - opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów, a ponadto określenia wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji (wymaganych przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera).

Ponadto nie usystematyzowano obowiązującej w Urzędzie polityki rachunkowości, gdyż m.in. w żadnym dokumencie systemu rachunkowości nie wyszczególniono jednoznacznie elementów ją tworzących. Powyższe było działaniem nierzetelnym.

Stosownie do art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 lit. b i c UoR wskazane elementy powinny być ujęte w zasadach (polityce) rachunkowości, a zgodnie z art. 10 ust. 2 UoR dokument ten w formie pisemnej ustala kierownik jednostki.

(akta kontroli str. 1912, 1292 pliki 001-008)

Wojewoda wyjaśnił, że w ŚUW brak jest jednolitego dokumentu w formie polityki rachunkowości, ponieważ istniejące zarządzenia traktowano jako właściwy zbiór tych zasad. Równocześnie wskazał trzy zarządzenia, na których się opierało, tj. w sprawie: wprowadzenia zakładowego planu kont w WFiB, ustalenia instrukcji obiegu dokumentów (dowodów księgowych) w ŚUW, polityki bezpieczeństwa informacji ŚUW oraz powołał się na zasady (instrukcję) funkcjonowania programów finansowo-księgowych opracowanych przez autora, tj. firmę TBD Systemy Informatyczne Spółka z o.o. Wojewoda nie wskazał przyczyn braku elementów określonych w pkt a i b – pierwszy tiret.

Ponadto dodał, że we wskazanych zarządzeniach nie ujęto wykazu zbioru danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych i brak jest dostatecznych zapisów wyceny składników pasywów co zostanie uzupełnione.

(akta kontroli str. 1914-1967)

NIK zauważa, że zasady (instrukcja) funkcjonowania programów finansowo-księgowych opracowanych przez firmę TBD Systemy Informatyczne Spółka z o.o.

nie była dokumentem ustalonym i przyjętym do stosowania przez Wojewodę. Ww. instrukcja stanowiła dokumentację techniczną systemu Finanse i Księgowość „TBD FK”.

- 2) nie dokonał aktualizacji dokumentacji systemu rachunkowości, gdyż w załącznikach do zarządzenia nr 104/2014 Wojewody Świętokrzyskiego z 3 grudnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia zakładowego planu kont w Wydziale Finansów i Budżetu Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach (ze zm.):
- a) nr 1 określającym m.in. okresy sprawozdawczości nie dokonano dostosowania do obecnie obowiązujących przepisów, tj. wskazano, że:
 - sprawozdanie Rb-BZ1 sporządzane jest za okres półroczny, mimo iż z § 3 ust. 1 pkt 1 z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁶⁵ wynika, że Rb-BZ1 jest rocznym sprawozdaniem z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym;
 - sprawozdanie finansowe obejmuje bilans, rachunek zysków i strat oraz zestawienie zmian w funduszu, mimo że z § 23 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁶ wynika, że sprawozdanie finansowe składa się również z informacji dodatkowej;
 - b) nr 2 określającym wykaz kont syntetycznych stosowanych w WFiB nie dokonano usunięcia kont pozabilansowych 940 i 941 dotyczących należności i zobowiązań wynikających z zadań realizowanych przez Wojewodę Świętokrzyskiego (zgodnie z ustawą z dnia 16 marca 2012 r. o likwidacji delegatur terenowych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa⁶⁷), mimo że takich należności i zobowiązań nie posiadano.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 UoR, kierownik jednostki aktualizuje dokumentację zasad (polityki) rachunkowości.

(akta kontroli str. 1292 pliki 001-002, 004-008)

Wojewoda jako przyczynę stwierdzonej nieprawidłowości wskazał przeoczenie.

(akta kontroli str. 1916)

W związku z dokonaniem w trakcie kontroli NIK aktualizacji zarządzenia nr 104/2014 o elementy wskazane w pkt 2, NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1917)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych sporządzone przez dysponenta części 85/26 – województwo świętokrzyskie oraz przez dysponenta trzeciego stopnia. Dane wykazane w sprawozdaniach jednostkowych ŚUW wynikały z ewidencji księgowej. Sprawozdania łączne sporządzono na podstawie sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów oraz sprawozdań własnych.

⁶⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1731.

⁶⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 342, ze zm.

⁶⁷ Dz. U. poz. 459.

Wojewoda nie ustalił w formie pisemnej części wymaganych zasad (polityki) rachunkowości, a dokumentacja systemu rachunkowości była nieaktualna i nierzetelna. Stwierdzona nieprawidłowość nie spowodowała obniżenia oceny obszaru.

OBSZAR V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski i uwagę:

Wnioski	1. Niezwłoczne dokonanie analizy spraw w celu stwierdzenia podstaw do wymierzenia Staroście Kieleckiemu kar za zwłokę w wydaniu decyzji o pozwoleniu na budowę oraz niedopuszczenia do przedawnienia należności budżetu państwa z tego tytułu.2. Dostosowanie zasad (polityki) rachunkowości do wymogów określonych w art. 10 ust. 1 UoR oraz usystematyzowanie dokumentacji systemu rachunkowości.
Uwaga	Stwierdzone, w wyniku kontroli nieprawidłowości mogą świadczyć o niezapewnieniu przez Wojewodę w pełni adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w obszarach, w których wystąpiły te nieprawidłowości.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie ⁶⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, kwietnia 2025 r. |

⁶⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura NIK w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

/ - /

Kontrolerzy:

Marcin Sudół

Główny specjalista kontroli
państwowej

/ - /

Przemysław Pikuła

Specjalista kontroli państwowej

/ - /

Magdalena Kaczmarczyk

Specjalista kontroli państwowej

/ - /

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

p.o. Wicedyrektor
Delegatury NIK w Kielcach

Krzysztof Wilkosz

/podpisano elektronicznie/